

Familjehems

nytt

Nr 2 2016 Årgång 33

Tema

Familjehem till nyanlända

Familjevårdens Centralorganisation för
familjehem, jourhem och kontaktfamiljer

Nr 2 2016 Årgång 33

Familjevårdens Centralorganisation är en ideell organisation som vänder sig till alla som arbetar med barn, ungdomar och vuxna, vilka omfattas av insatser från socialtjänsten.

Kansli

FaCO c/o Barbro Bengtsson
Kvarnåsvägen 17
691 91 Karlskoga
Tel: 0586 – 556 13
E-post: mejla@faco.nu
Hemsida: www.faco.nu
Pg: 98 58 18-4

Medlemskap i FaCO 425:-
Prenumerationer 400:-

Medlemstelefon Åsa Gustafsson
076 – 06 91 706

Redaktion Josefine Bengtsson

Annonser Josefin Bengtsson
mejla@faco.nu

Annon priser

1/1 sida 6 800:- 1/2 sida 3 800:-
1/4 sida 2 400:- 1/8 sida 1 500:-
För mer information, se hemsidan.

Redaktionens policy

Vi vill verka för en debatt kring samhällsvården av barn och för en öppen dialog mellan dem som jobbar med det. Artikelförfattares åsikter och synpunkter delas inte alltid av FaCO. Ändringar och omskrivningar av texter görs ibland för att inte röja barns identitet. Vi förbehåller oss rätten att vid behov förkorta och redigera texter. Publicerade artiklar och berättelser kan även komma att publiceras på hemsidan. Personer på bilder har ingen anknytning till artiklarna, om det inte särskilt anges.

Nästa utgivning

Tidningen utkommer med 4 nr. per år
Nr. 3/2016 utkommer i september.
manusstopp 1 augusti.

Omslagsbild 123 RF Stock Photo

Ansvarig utgivare Lillsan Ljung

Tryck & layout Bok & Tryck AB

ISSN 2002-0694

Insidan

Staten har pengar till familjehemsvården!

Det har varit ett turbulent år, utifrån alla ensamkommande flyktingbarn som kommit, men det har också varit ett intressant år. Intressant utifrån att Sverige helt plötsligt kunnat placera (i HVB-hem och familjehem) ungefär lika många ensamkommande ungdomar som vi tidigare hade placerade barn/ungdom totalt. Dessutom till en högre kostnad.

När staten tog över kostnaderna fanns det tydligen pengar för att ge familjehemmen både skäligen ersättningar och konsulentstöd. Men det gällde så klart bara de ensamkommande! De övriga barnen ska kommunernas budget fortfarande täcka kostnaderna för, med skiftande resultat. Jag kan inte låta bli att fundera över hur mycket satsningar man hade kunnat göra i hela landets familjehemsvård, om staten hade kunnat erbjuda samma summa för alla placerade barn? Mer personal på socialkontoren, familjehemskonsulenter till alla och högre ersättningar till familjehemmen till exempel.

Här i vinter fick plötsligt nya, oerfarna familjehem tre gånger så mycket i arvode som vissa erfarna. Behoven av hem till ensamkommande fick till följd att det blev huggsexa om villiga familjer, och man bjöd över varandra i ersättningar. Mycket blev bra men mycket blev också fel. Fel familjer fick placeringar. Det startades upp privata företag utan kunskap och som enda mål att tjäna pengar.

Nu står vi inför en spännande sommar och höst. Kommer man att hitta ännu fler hem till de ensamkommande som nu ska omplaceras? För omplaceringar kommer det att bli utifrån att alla placeringar inte var så genomtänkta och/eller att placeringsföretaget inte hade rätt stöd att ge. Kommer migrationsverket fortsätta att betala samma stora summor till kommunerna för dessa placeringar eller drar de öronen åt sig och kommunerna kommer att bli medfinansierare? Om inte... Hur kommer det att bli då?

Den största frågan är ändå varför inte staten går in och finansierar hela familjehemsvården? Varför värderas inte arbetet lika oavsett vilka barn och ungdomar som placeras? Det pyr ute i familjehemsleden. Det går inte att ha två olika värderingar på arbetsinsatsen för familjehem. Var detta leder vet vi inte, men det kommer aldrig att bli sig likt efter detta år! Förhoppningsvis leder detta kaos fram till en tryggare, säkrare och bättre familjehemsvård, där kostnaderna inte hindrar utvecklingen utan tas av statliga pengar. Man har gjort det en gång nu. Det går att göra igen!

Sommarhälsningar

Annelie Hed
Ordförande FaCO

Innehåll *Familjehemsnytt* nr 2 2016

Vad händer i FaCO	3
Barnrättsdagarna "Barnkonventionen i praktiken"	4
Tema: Familjehem till nyanlända	6-11
Barnperspektiv	12
Nationella samordnaren Cecilia Grefve	14
Stärkt säkerhet för placerade barn	15
Att lyssna på barn	16
Familjen Svensson	18
FaCO frågor	20
Uskavilägret	22
Aktiviteter	23

Vet du om:

Att FaCO har en webbaserad handbok på 148 sidor för familjehem. Den innehåller det mesta man behöver veta kring ett uppdrag, både lagtexter och praktisk information, till exempel mallar för avtal och genomförandeplaner. Du får tillgång till handboken genom att gå in på vår hemsida www.faco.nu och beställa den, till en kostnad av 140 kr som medlem och 450 kr för övriga.

Foto: 123 RF Stock Photo

Vad händer i FaCO?

FaCO:s medlemsföreningar Västmanland och Uppland har beslutat att gå tillsammans, efter att ha varit självständiga föreningar redan innan FaCO bildades 1983. Det har varit svårt att hitta aktiva styrelseledamöter men nu kan den gemensamma föreningens styrelse rikta in sig mer på att arrangera aktiviteter i båda länen.

En FaCO-representant har deltagit i referensgruppsmöte med Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, som driver ett projekt för placerade barn. Myndigheten genomför ett projekt som ska analysera den sociala barn- och ungdomsvården utifrån barnens och ungdomarnas perspektiv. I projektet ska de analysera hur kvalitet, trygghet och säkerhet säkerställs, samt hur detta förändrats under senare tid.

Allmänna Arvsfonden har gjort studiebesök på Familjehemscentralen i Sala och var mycket nöjda med vårt projekt och dess verksamhet.

Två representanter från FaCO deltog under två dagar på Barnrättsdagarna i Örebro med temat "Barnkonventionen som lag i praktiken".

FaCO deltog med fyra representanter på Sofi Eklunds Familjehemskryssning. Även representanter från familjehemscentralerna deltog och presenterade verksamheten i Sala och Gävle.

En journalist har intervjuat FaCO-representanter för att skriva en artikel till Tidningen Vision.

För övrigt har vi bl.a. redovisat organisationsbidraget för 2015, marknadsfört oss på Köpis (köpcentrum) i Valbo, deltagit i FFF:s (Forum för familjevård) verksamhet, utvecklat projektet "Familjehemscentraler", kongress och lägerförberedelser m.m. Det är mycket praktiskt arbete och många, långa känslösa samtal på medlemstelefonen.

Tack

FaCO riktar ett stort TACK till placeringsföretagen Familjehem i Fokus och Alternatus AB, som betalar medlemsavgift till samtliga sina familjehem. Vi hoppas att kommuner och andra företag också förstår vikten av att ge sina familjer möjlighet att ta del av vår tidning, träffar, läger och utbildningar samt stödja oss i kampen för en bättre familjehemsvård för alla placerade.

Uppsnappat på Barnrättsdagarna

"Barnkonventionen i praktiken"

Kognitiv Integrerad Behandling vid Barnmisshandel KIBB- projektet

Stiftelsen Allmänna barnhuset startade tillsammans med forskare från Linköping och Lunds universitet ett projekt 2006 för att pröva en behandlingsmodell för familjer där det förekom barnmisshandel. Modellen fanns i USA och kallades där CPC – CBT som i Sverige fick förkortningen KIBB. Projektet har finansierats till största delen av Folkhälsomyndigheten i deras satsning på "Barn i riskzonen" 2012 – 2015.

För att få del av KIBB ska det ha kommit in en anmälan om att ett barn mellan 3 – 17 år utsatts för barnmisshandel. Barnet ska inte vara i sådan fara att det måste placeras utan att det kan vara kvar i familjen. Alla familjens barn ingår i gruppen liksom föräldrarna. All behandling ges i öppenvård. Träffarna är enskilda eller i föräldragrupp. Behandlingen utförs av certifierade familjebehandlare. Man träffas 1 gång/veckan. Om det är i grupp träffas man 2 timmar och ensam i 90 minuter och behandlingen pågår i 17-20 veckor. Varje behandlingstillfälle har ett eller flera teman. För föräldragrupperna är det bl.a. effekter av våld, hur våld påverkar barn, föräldrastrategier att hantera ilska, aktivt lyssnande och trygghetsplan. I barngrupperna får de hjälp med att uttrycka känslor och reducera ångest. De får berätta om sina trauman och hjälp med att hantera stress omkring sina upplevelser. Varje behandlingstillfälle slutar med att behandlare träffar hela familjen för att delge och sammanfatta vad familjen lyft vid behandlingstillfället.

För att se om projektet har önskad effekt startade en forskningsstudie 2013. Vid tre tillfällen får föräldrar och barn fylla i ett självskattningsformulär. Det första innan behandlingen börjar och sedan när behandlingen avslutats. En avslutande självskattnings sker ytterligare 6

månader senare för att kunna se om effekterna av behandlingen kvarstår över tid.

Barnens erfarenheter efter behandlingstidens slut är övervägande positivt. De säger att det varit bra och att föräldrarna och även barnen bråkar mindre. Våldet i familjerna har minskat. Barnen tycker att det har varit skönt att ha någon vuxen att prata med. Behandlingen har också gjort att de har haft lättare att klara skolan och att de bråkar mindre med kompisar. De uppskattar också att de fått vara tillsammans med familjen. Barnen har fått vetskap om att våldet är de vuxnas ansvar och att de varit modiga som berättat, och på så sätt hjälpt till så att familjen kan få hjälp.

” Behandlingen har också gjort att de har haft lättare att klara skolan och att de bråkar mindre med kompisar. ”

De flesta barn har svårt att komma på något som varit dåligt med KIBB. Några av de äldre barnen tyckte att det var jobbigt att under så många veckor missa träningstillfällen eller andra aktiviteter och kompidid.

Föräldrarnas erfarenheter är att de lärt sig att tänka på ett nytt sätt och att de lärt känna andra sidor av sina barn. De liksom barnen uppskattar att de har fått tid tillsammans och att både föräldrarna och barnen blivit gladare. De tar också upp att de känner sig respekterade av behandlarna och att de inte är dömande utan förstående och de förmedlar en känsla av att de vill hjälpa hela familjen till ett bättre liv. Det som inte varit så bra är att de upplever att det varit svårt att få ihop det tidsmässigt, men att det ändå varit bra för att få nya strategier att fastna och att inte återgå till sitt gamla sätt att lösa

konflikter. De flesta föräldrarna har märkt en positiv förändring på sina barn. De har blivit lugnare och verkar må bättre. Skolarbetet fungerar bättre för barnen. Även relationen mellan föräldrarna har i många fall förbättrats.

Gemensam verkstad - en modell för samverkansmöten

Gemensam verkstad är ett projekt i Västerås som kommit till för att stödja familjer med barn i åldern 5–15 år med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Det är familjer som ofta är slutkörda och utbrända och som befinner sig i kaos och som inte får det stöd de behöver. De har under lång tid inte fått den stöttning de behöver och barnen har ofta förutom utvecklingsstörning och autismspektrumtillstånd flera andra psykiska besvär. Familjerna har ofta kontakter med LSS, BUP, Psykiatri, skollagen, HAB, kuratorer, BVC och ofta är socialtjänsten inblandad.

I början av familjebehandlingen görs en kartläggning, därefter kommer en genomförandefas och därefter en avslutningsfas. Insatser sätts in och efteråt görs en uppföljning. I kartläggningen samlas de personer som har kontakt med barnet i vardagen såsom föräldrar, lärare, assistenter och personal på korttidsboende för att brainstorma fram idéer som kan vända kaoset till en fungerande vardag. Alla i rummet är experter och ingen har mer rätt än någon annan. Man tittar på alla områden från sömn, mat, hygien till relationer och kommunikation. Här beslutas inte vem som gör vad utan man ägnar sig åt konkreta problemlösningar med focus på de små frågorna. Det har visat sig vara en framgångsfaktor. I gruppen kring barnet finns inte rektorer eller andra beslutsfattare med utan bara de som arbetar direkt med barnet. Det är oftast inte mer resurser som kostar pengar som behövs utan ett annat bemötande i vardagen som

förändrar situationen för barnet. Bara det att få dela med andra omkring barnet det som fungerar och det som inte fungerar.

I denna inledningsfas tenderar familjerna som befinner sig i kris att krisa ännu mer och att det blir allvarligare. Föräldrarna lär sig att de har större chans att få hjälp när det är kris. Men allteftersom arbetet med familjen framskrider blir de tryggare och teamet har regelbundna kontakter så även när det är lugnare perioder finns kontakten kontinuerligt kvar. På så vis kan man inte bara släcka bränder utan finnas med i ett långsiktigt förändringsarbete.

Alla träffar sker utan att barnet är med. Bara i början gör man en kartläggning på barnet där man ser vilka resurser de har och inte så mycket på vad som fattas. Man tittar på barnets överskott, underskott, hinder och resurser. Man tar sedan fasta på barnets starka sidor, underskottet och all personal jobbar på att förstärka underskottet och på så sätt lära in nytt och då minskar överskottet. Man jobbar med utsläckning av dåliga sidor och nyinläring av de goda sidorna i mycket små steg.

Personalen uppskattar att få insyn i hur andra arbetar med barnen och de får en större förståelse för barnet i olika miljöer. Man kan lättare se vad som triggar igång ett dåligt beteende t.ex. i skolan som det sedan tar med sig hem eller till korttids. Då finns en större förståelse för att barnet är stökigt och då kan personalen anpassa och bemöta barnet på ett sätt som inte förstärker barnets dåliga beteende.

Barbro Bengtsson

Arbetet som Regeringens nationella samordnare

Foto: 123 RF Stock Photo

Vid kommunbesöken frågar vi också om det nationella stödet är ändamålsenligt utformat och om vilka förbättringar som kan göras. En rad andra samarbets- och samrådsaktörer ingår i uppdraget, såsom myndigheter, barnrättsorganisationer och privata aktörer. Uppdraget avslutas med en slutrapport december 2017.

Vi är nu inne i halvtid, vilket innebär att de första 52 kommunbesöken är gjorda och att arbetet nu gått in i den fas där allt material som inhämtats ska analyseras. Socialsekreterarnas arbetsbelastning är hög. Inom ramen för uppdraget har därför en mätning av utredande socialsekreterares respektive den närmsta arbetsledarens arbetstid gjorts för att se hur arbetstiden kan användas. Den visar bland annat att socialsekreterare i genomsnitt träffar barn och ungdomar tio minuter per dag. Det råder en brist på barnets perspektiv och en brist på barn- och ungdomars delaktighet och medskapande. Med andra ord är det svårt att följa intentionerna i socialtjänstlagens portalparagraf – att se till barnets bästa och att frigöra och utveckla enskilda och grupperns egna resurser. När det gäller den närmsta chefens möjligheter för det nära ledarskapet ser vi också genom mätningen

Arbetet som Regeringens nationella samordnare för den sociala barn- och ungdomsvården innebär att stödja och driva på utvecklingen av en social barn- och ungdomsvård av god kvalitet. Uppdraget, som är förstärkt och förlängt av nuvarande barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér ingår att två gånger besöka 52 kommuner för att tillsammans med barn, ungdomar, vårdnadshavare, fackliga representanter, socialsekreterare, chefer, politiker och kommunrevisorer diskutera vad som är bra och vad som behöver utvecklas inom den sociala barn- och ungdomsvården.

att utrymme bl.a för det systematiska arbetsmiljöarbetet är litet samt att tid behöver frigöras för det nära och viktiga ledarskapet.

Som jag tidigare nämnde har vi vid kommunbesöken träffat barn och ungdomar. Flera av dem har bott eller bor i familjehem eller jourhem. De har delat med sig av många värdefulla både positiva och negativa erfarenheter. Bland annat har vi hört barn säga ”jag är bara en påse med pengar” där de upplever att familjehemsföräldrarna ser på dem som en affärsmöjlighet – vilket även bekräftas av föreningen Maskrosbarns nysläppta rapport med samma namn ”Jag är bara en påse med pengar”. Men vi har också träffat barn och unga som berättar om erfarenheter av att placeringen i familjehemmet fungerat bra. Familjehem där barnen har känt sig trygga och där de berättar att de har fått det stöd och den hjälp de behöver i sin utveckling.

Hösten 2015 medförde många utmaningar för den sociala barn- och ungdomsvården. Men den gav också möjligheter. Den sociala barn- och ungdomsvården, som sällan fått vara i rampljuset, flyttade in i Sveriges rådhus

och började diskuteras av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige runt om i landet. Detta har även varit fallet i samhällsdebatten och hos allmänheten, där allt fler har börjat engagera sig i frågorna. Många kommuner har tagit tillfället i akt och haft informations- och dialogträffar om vad det innebär att vara familjehem och hur man blir det. Intresset har varit stort och i Göteborg anmälde sig exempelvis 1500 personer som intresserade av att bli familjehem.

Under hösten har många placeringar verkstälts och en del omplaceringar har som bekant krävts. Vi har också sett att många endast varit intresserade av att ta emot ensamkommande barn, vilket kan leda till undanträngningseffekter av andra barn. Det är viktigt att fortsätta jobba aktivt med rekryteringen av familjehem eftersom det kommer att behövas ännu fler, men vi får heller inte glömma bort att ha en uppföljande verksamhet. Många kommuner ägnar sig nu åt att följa upp och kvalitetsgranska de placeringar som gjorts under höstens pressade arbetssituation och det är bra.

Från nationellt håll har flera satsningar gjorts. Utöver de tio miljarder som gått till kommunerna har ytterligare 250 miljoner kronor om året avsatts till den sociala barn- och ungdomsvården. Stödboende som boendeform har inrättats. Socialstyrelsen har bland annat tagit

fram information om familjehemsvård och jourhem. Vård- och omsorgsanalys har i uppdrag att kartlägga och analysera HVB och verksamheter som bedriver konsumentstöd till familjehem och jourhem.

En annan viktig del i arbetet som nationell samordnare handlar om kunskapsspridning, att kommunicera det vi lär oss i olika forum. I sommar kommer vi bland annat att delta i Almedalen och den 30 augusti arrangerar vi i samråd med SKL, de regionala utvecklingsledarna för den sociala barn- och ungdomsvården, Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Maskrosbarn spridningskonferensen "Förbättringsresan", där ett av två teman kommer att vara barn och ungdomars medskapande. Information kring detta går att finna på bloggen www.socialbarn-ungdom.se, som också innehåller information från varje kommunbesök och goda exempel från kommuner där verksamheten fungerar. På bloggen publiceras även de planer för handling – som består av förbättrings- och utvecklingsområden – som varje kommun hittills har bestämt sig för att göra. En del av de förbättrings- och utvecklingsområdena handlar om just familjehem och jourhem. Gå gärna in och läs mer om detta.

Cecilia Grefve
Nationell samordnare för social barn- och ungdomsvård

Stärkt säkerhet för placerade barn genom ändring i socialtjänstförordningen

Regeringen har beslutat om flera tilläggande bestämmelser i socialtjänstförordningen för att stärka stödet och skyddet för barn som är placerade i familjehem eller hem för vård och boende (HVB). Förslaget innebär bland annat att socialnämnden ska inhämta uppgifter från misstanke- och belastningsregistret gällande personer som nämnden avser att anlita som familjehem eller jourhem.

– Beslutet kommer bidra till att kommunerna har mer kunskap om förutsättningarna i hemmet och minskar risken för att ett familje- eller jourhem anlitas där någon har dömts eller åtalats för brott som gör dem olämpliga, säger barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér.

Förslagen om ändringar i socialtjänstförordningen kommer ursprungligen från LVU-utredningens betänkande och syftar till att öka säkerheten för placerade barn.

Ändringarna i socialtjänstförordningen innebär huvudsakligen:

- En skyldighet införs för socialnämnden att inhämta uppgifter från misstanke- och belastnings-

registret avseende tilltänkta familjehems- och jourhemsföräldrar innan socialtjänsten fattar beslut om vård av barn.

- Om beslutet innebär att fler än tre barn eller unga kommer att vara placerade i ett familje- eller jourhem ska socialnämnden anmäla beslutet till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för ökad uppsikt.
- En bestämmelse om att det ska finnas ordningsregler för de dagliga rutinerna på hem för vård eller boende.

Ändringarna i socialtjänstförordningen träder i kraft den 1 juli 2016.

Källa: www.regeringen.se

*När man tycker att man inte har tid
kan det vara rätt tid att koppla av.*

okänd

Foto: Annsan Palmborg

Nästa nummer

*Tema: Biologiska föräldrars roll i
det tredelade föräldraskapet*

Placerade barn har både familjehemsföräldrarna, sina biologiska föräldrar och socialtjänsten som fattar beslut som påverkar barnens liv och vardag. I den bästa av världar skulle dessa vuxna alltid samarbeta med barnens bästa i fokus. Tyvärr ser verkligheten i alltid ut så, och kanske beror detta på att vi inte riktigt kan sätta oss in i varandras situation.

I nästa nummers tema kommer biologiska föräldrar att berätta om sina upplevelser och erfarenheter av att ha sina barn placerade i familjehem.

Vill du skriva något till Familjehemsnytt, stor eller smått, allvarligt eller en solskenshistoria? Skicka då in det till mejla@faco.nu

Manusstopp 1 augusti och tidningen kommer ut i september